

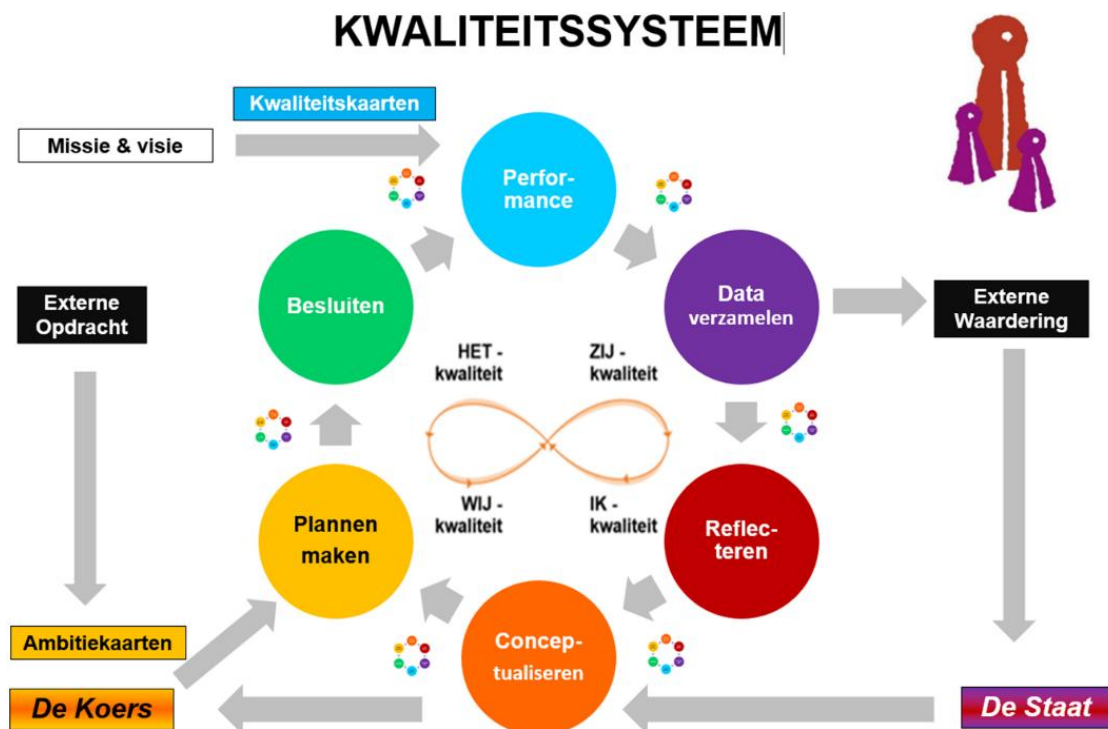
DE KOERS VAN MONTESSORI SCHIEDAM

De ene verandering legt de grondslag voor de verandering die erop volgt¹
(Koers 2026: jaarverslag 2025 & jaarplan 2026)

VOORAF

Plaats van dit kwaliteitsdocument

Op de gelijknamige kwaliteitskaart staat beschreven hoe in Montessori Schiedam wordt aangekeken tegen het begrip “Kwaliteit” en op welke wijze kwaliteitszorg is ingericht. Hier wordt volstaan met een schematische weergave. Voor de uitgebreide beschrijving verwijzen wij naar de kwaliteitskaart.

In het kader van plannen en verantwoorden rapporteert Montessori Schiedam jaarlijks schriftelijk over zijn schoolontwikkeling en -resultaten op twee momenten: nadat een schooljaar is afgerond met het document: De staat van het onderwijs in Montessori Schiedam (hierna kortweg De Staat genoemd). en rondom de jaarwisseling met dit document De koers van Montessori Schiedam (De Koers genoemd).

Beide documenten hebben een relatie met het bestuurlijk beleid van de stichting Primo Schiedam, waar Montessori Schiedam deel van uitmaakt, maar zijn vooral gericht op de instandhouding van het organisatie-eigen kwaliteitsbewustzijn om processen te consolideren, te verbeteren, veranderen of om te innoveren, met als belangrijkste doel de onderwijsresultaten te behalen die worden geambieerd of die de samenleving verwacht.

¹Citaat Niccolò di Bernardo dei Machiavelli, 1469 – 1527 (Florentijnse diplomaat, politiek filosoof, enz.)

Bedoeling

De Koers 2026 informeert betrokkenen, belanghebbenden en belangstellenden over het reilen en zeilen van Montessori Schiedam.

Het document geeft enerzijds inzicht in wat er in en om de organisatie leeft en wat daaraan vooraf ging. Een jaarverslag dus, zij het, dat er ook verder dan een jaar terug in het verleden wordt gekeken. Het document werpt anderzijds een blik op de te verwachten toekomst vanuit de wetenschap dat veranderaars de werkelijkheid niet naar hun hand kunnen zetten; zeker als het over complexe verandervraagstukken gaat². Een jaarplan dus, zij het dat het geen routebeschrijving naar smart-geformuleerde doelen is en er ook verder dan een jaar in de toekomst wordt gekeken.

Leeswijzer

Dit document leest het best van begin tot eind, omdat de opbouw de lezer meeneemt in het onderliggende gedachtengoed en in de ontwikkelingen die gaande en op handen zijn.

Wie meer specifiek op de hoogte wil raken van de achterliggende en toekomstige ontwikkeling op een bepaald gebied, vindt in onderstaande inhoudsopgave de pagina waar vanaf deze beschreven staat. Gemist wordt dan het grote geheel, waardoor inzicht in de grondslag van ontwikkelingen ontbreekt en/of onderlinge verbanden niet opgemerkt worden.

INHOUDSOPGAVE

	Vooraf	1
	Continuïteit van het onderwijs	2
	Bedrijfsvoering	3
	Personeel & Organisatie	4
	Onderwijs & Kwaliteit	6

CONTINUÏTEIT VAN HET ONDERWIJS

Lerarentekort

In Montessori Schiedam worden de effecten van het lerarentekort gemerkt, zo zijn er geen vervangers beschikbaar wanneer personeelsleden (ziekte)verlof moeten opnemen.

Het lerarentekort, i.c. het (tijdelijk) niet kunnen invullen van formatieruimte, leidt er ook toe dat calamiteiten moeizaam of niet kunnen worden opgevangen. Toch is het in 2025 slechts bij hoge uitzondering nodig geweest ouders te vragen hun kind thuis op te vangen. Kinderen in groepen waarvan de groepsleraar niet aanwezig is werden en worden over het algemeen verdeeld over andere groepen.

Er was ook sprake van langdurig ziekteverzuim en van een (vanzelfsprekend wat langer durend) zwangerschapsverlof.

Om het zwangerschapsverlof van een van onze leraren op te vangen is het door de inzet van de Primo-afdeling Mens & Organisatie gelukt een vervanger te vinden voor de omvang van twee dagen in de week. De derde dag is opgevangen door het tijdelijk uitbreiden van de aanstellingsomvang van de duo-collega.

Het langdurig ziekteverzuim kon aanvankelijk niet worden opgevangen, wat heeft betekend dat een van de onderbouwgroepen kort na de herfstvakantie is gesloten - de kinderen uit deze groep zijn heringedeeld in de overige drie onderbouwgroepen. Kort voor de jaarwisseling is het gelukt twee collega's te vinden die vanaf 1 januari 2026 in dienst komen. Vanaf februari wordt opnieuw gewerkt in vier onderbouwgroepen, waarvan er één een zogenaamde "instroomgroep" is. Hierin worden kinderen geplaatst die vanaf december 2025 op school zijn gekomen en kinderen die als vierjarige in de loop van het schooljaar 2025/2026 nog op school gaan komen. Het is de bedoeling om na de zomervakantie 2026 weer te gaan werken in vier naar leeftijd heterogeen samengestelde onderbouwgroepen, maar of dat daadwerkelijk lukt is er afhankelijk van of het lukt vacatureruimte opnieuw in te vullen.

Ook in de opvolgende jaren blijft het lerarentekort (landelijk) een bedreiging voor de continuïteit van het onderwijs. Met ingang van 2025 werkt 'onze' stichting Primo Schiedam samen met andere schoolbesturen en lerarenopleidingen in een Onderwijsregio samen met het doel het lerarentekort in Zuidwest-Nederland aan te pakken. Gelet op de ervaring tot op heden is hiervan in onze school geen effect merkbaar.

² De Kunst van het veranderen – Marco de Witte en Jan Jonker, 2013

BEDRIJFSVOERING

Financiële context

Montessori Schiedam is een basisschool, maar ook - heel gewoon - een bedrijf.

Begrotingen en het financieel jaarverslag worden op stichtingsniveau op- en vastgesteld.

Voor het kalenderjaar 2025 werd op de realisatie van een negatief resultaat gestuurd; in de begroting 2026 is in de realisatie van een acceptabel negatief resultaat voorzien. In het eerste kwartaal van 2026 wordt het financiële resultaat van het kalenderjaar 2025 bekend.

Ook in de opvolgende jaren blijft er een verwacht verschil tussen inkomsten en uitgaven als consequentie van de groei van het aantal leerlingen. Een min of meer stabiel leerlingenaantal wordt voorzien in het schooljaar 2027/2028, wat betekent dat verwacht wordt de begroting 2028 met een nihil resultaat te kunnen opstellen.

Montessori Schiedam deed in 2025 voor het derde jaar op rij de aanvraag om in aanmerking te komen voor de subsidie “Verbetering basisvaardigheden”. In deze ronde werd de subsidie toegekend. Dit betekent dat er in de periode september 2025 tot en met juli 2027 extra bestedingsruimte is voor de omvang van €148.215,-. Dit budget wordt gericht besteed aan activiteiten die moeten leiden tot een duurzame verbetering van het reken- en taalonderwijs, waaronder lezen (zie ook het hoofdstuk Onderwijs en kwaliteit). Het landelijk politieke voornemen is om vanaf 2027 structureel middelen aan scholen toe te kennen om te werken aan versterking van de basisvaardigheden.

Vanaf het einde van 2023 werden er vanuit het samenwerkingsverband Onderwijs Dat Past jaarlijks middelen ter beschikking gesteld om op schoolniveau en (separaat daarvan) om op wijkniveau door de samenwerkende scholen gezamenlijk te besteden. In goed overleg hebben de directies van de scholen in Schiedam-West besloten om (net als in 2024) vanuit het wijkbudget geld voor Montessori Schiedam te reserveren voor het realiseren van technisch leesonderwijs op ondersteuningsniveau 3 (speciale leesbegeleiding). Hiertoe werd in 2025 een teamlid opgeleid, zodat de school niet meer afhankelijk is van de speciale leesbegeleiding die wordt georganiseerd binnen het samenwerkingsverband. Het is een relatief kostbare voorziening die de school enkel structureel kan (blijven) realiseren wanneer een deel van het wijkbudget kan blijven worden ingezet.

Huisvesting en capaciteit

De schoolbesturen in Schiedam hebben met elkaar en met de gemeente Schiedam in 2020 volumeafspraken per school gemaakt in het kader van het Integraal huisvestingsplan onderwijs (kortweg IHP). In april 2020 is de gemeenteraad akkoord gegaan met het opgestelde IHP en daarmee met de financiële condities waaronder dit kan worden uitgevoerd.

Voor Montessori Schiedam was op dat moment nieuwbouw voorzien; een gebouw dat ruimte biedt aan twaalf onderwijsgroepen: vier parallelgroepen in zowel onder-, midden- als bovenbouw, waarbij geldt, dat het plaatsingsvolume erop is gericht midden- en bovenbouwgroepen dertig kinderen groot te laten zijn. In de loop van de tijd zijn de kosten voor het realiseren van nieuwbouw fors gestegen ten opzicht van april 2020. In de loop van 2023 is als gevolg daarvan de realisatie van nieuwbouw afgesteld.

Wel werd al eerder op het vooruitzicht een nieuw gebouw te kunnen gaan gebruiken geanticipeerd - met als bedoeling leegstand in de nieuwbouw zoveel als mogelijk te voorkomen – door het aantal plaatsen per cohort³ vanaf januari 2021 ten opzichte van de jaren ervoor met tien te verhogen naar veertig. Deze onomkeerbare, zich voortzettende, groeibeweging maakt, dat de behoefte aan ruimte voor de twaalfde groep (de vierde bovenbouwgroep) op zijn vroegst voorzien wordt na de zomervakantie 2027. Samen met het toenemende leerlingenaantal, wordt ook gemerkt dat het gebouw te weinig ruimten heeft om tegemoet te komen aan de eisen die het onderwijs in deze tijd stelt, zoals spreek- en behandelkamers.

In 2023 is besloten de beschikbare ruimte van Montessori Schiedam te vergroten door het opnieuw (op dit moment wordt het gebouw deels gebruikt voor buitenschoolse opvang en door basisschool Het Kleurrijk, maar in 2008 is Montessori Schiedam hier gestart) gaan gebruiken van het gebouw aan de Westfrankelandsestraat 124. Verwacht werd dat in de loop van 2025 door het team een besluit zou worden genomen over de groepen die hierin mettertijd gehuisvest zullen gaan worden. Dit is nog niet gebeurd – het besluit wordt in de eerste helft van 2026 genomen.

³ Een cohort bestaat uit kinderen die in de maanden december tot en met november van het opvolgende jaar vier jaar oud werden of worden.

Met het afstellen van nieuwbouw is er de noodzaak het gebouw aan de Anthonie Muysstraat te renoveren. Deelprojecten om dit uit te voeren zijn gestart in 2025 en worden vervolgd in 2026 en 2027.

Belangstelling en voedingsgebieden

De belangstelling voor het onderwijs in Montessori Schiedam is door de jaren heen substantieel groter dan het aantal beschikbare plaatsen (40). De vanaf januari 2021 vergrote capaciteit maakt daarin niet wezenlijk het verschil. In totaal 60 aangemelde kinderen die in 2025 vier jaar oud werden, konden niet worden geplaatst.

Iets minder dan de helft van de gezinnen met kinderen die Montessori Schiedam bezoeken woont in Schiedam-West, de wijk waarin de school is gevestigd. Bij de start van Montessori Schiedam in 2008, werd beoogd de school een meer regionale functie te laten vervullen. Dat is op dit moment niet het geval en ook niet meer de ambitie. Montessori Schiedam heeft wel een stedelijke functie, waarbij opgemerkt wordt, dat de kinderen op Schiedamse woonadressen buiten Schiedam-West, woonachtig zijn in de wijken ten zuiden van de autosnelweg A20 (met name Schiedam-Centrum, -Oost en-Zuid). Circa tien procent van de gezinnen woont buiten Schiedam; met name in Vlaardingse – er is daar geen montessorischool.

Leerlingenaantallen en de verdeling van de kinderen over groepen

De datum waarop het aantal leerlingen dat geteld wordt om de bekostiging van de school te bepalen is jaarlijks op 1 februari. Op deze datum in 2025 telde Montessori Schiedam 246 bekostigde leerlingen. Aan het einde van het schooljaar 2024/2025 stroomden negentien leerlingen door naar het voortgezet onderwijs – aan het einde van het schooljaar 2025/2026 zijn dat er 32.

Op 1 februari 2026 worden naar verwachting 263 bekostigde leerlingen geteld. Dit aantal wijkt nauwelijks af van de prognose in 2025 (262), omdat in prognoses wordt steeds rekening wordt gehouden met verloop. In het schooljaar 2024/2025 was het verschil tussen uitstromers (9) en neveninstromers (5) -2,3%.

De groei van het leerlingenaantal zet zich voort richting circa driehonderd leerlingen aan het einde van elk schooljaar. De groei in de aankomende jaren is steeds klein. Dit wordt veroorzaakt doordat er relatief veel wordt verhuisd en lang niet alle daardoor vrij komende plaatsen worden herbezet door neveninstromende kinderen. Het maximale leerlingenaantal (op een teldatum) wordt in 2030 verwacht.

Voorafgaand aan het schooljaar 2025/2026 werd beoogd de kinderen te verdelen over elf groepen. In de periode tussen ruwweg november en februari waren dat er tien, doordat er niet direct vervanging voor een langdurig zieke leraar kon worden gevonden.

Het plaatsingsbeleid voorziet in het realiseren van een groepsgrootte die ligt op dertig kinderen in midden- en bovenbouwgroepen. Wanneer in de aankomende schooljaren gedurende het hele schooljaar blijft worden gewerkt met vier onderbouwgroepen, dan zijn deze bij de start van het schooljaar klein (17) en in relatie tot de inkomsten kostbaar. De onderbouwgroepen groeien na de jaarwisseling 2026/2027 toe naar gemiddeld 26 a 27 kinderen. In het voorjaar van 2026 ligt er in aanloop naar het schooljaar 2026/2027 opnieuw het vraagstuk of inderdaad gestart moet worden met vier onderbouwgroepen, of dat dat anders moet.

Zoals het er nu naar uitziet, is het uiterlijk bij aanvang van het schooljaar 2028/2029 beslist nodig een vierde bovenbouwgroep te openen. In de Koers 2025 werd dit een jaar eerder voorzien.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Organisatiestructuur en professionele cultuur

In Montessori Schiedam werken professionals met elkaar samen binnen een Rijnlandse⁴ organisatie. Voor een beschrijving hiervan (het professionele statuut) verwijzen wij hier naar het document “De leer- en werkgemeenschap Montessori Schiedam”.

De professionele leer- en werkgemeenschap ontwikkelde en ontwikkelde zich in de achterliggende jaren steeds meer met als bedoeling de onderwijskwaliteit te vergroten, dan wel zich aan de veranderende context (de verwachtingen die de maatschappij en vervolgens toezichthouders hebben)

⁴ Het Rijnlandse Model is het economische systeem zoals dat van oudsher wordt gehanteerd in de landen om de Rijn (Zwitserland, Duitsland, Frankrijk en Nederland) en in de daaraan verwante economieën (de Scandinavische landen, België, Luxemburg en Japan). Het staat voor de overlegcultuur, voor solidariteit, voor waardering voor vakmanschap en voor andere waarden dan alleen geld, zoals kwaliteit en geluk. Daarmee staat het lijnrecht tegenover het Angelsaksische model (zoals te vinden is in de VS, Groot-Brittannië en Singapore), waarbij geld de enige maatstaf lijkt te zijn, de aandeelhouder de baas is en processen alleen nog maar zo efficiënt en goedkoop mogelijk worden gemanaged.

aan te passen. Dit vraagt naast flexibiliteit van onze professionals individueel en van de organisatie in zijn geheel ook kennis over wat onderwijskundig en organiek (bewezen en aantoonbaar) werkt. Om deze kennis binnen het team te vergroten worden drie teamleden opgeleid in het traject High Performing Schools (hierna kortweg: HPS) wat “in company” aan alle Primo-scholen wordt aangeboden door Hogeschool Academica. Het traject wordt aan het einde van het schooljaar 2025/2026 afgerond met het opleveren van een “High Performing Plan”. Daarna loopt het gebruik maken van de opgedane kennis nog door op de dimensies visie, focus, werkwijzen en cultuur in de organisatie. Onder meer onder invloed van dit traject blijven professionaliserings-activiteiten uitgevoerd, zowel in het collectief als door individuele personeelsleden.

Wijkgericht werken

In het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband Onderwijs Dat Past, waar Montessori Schiedam deel van uit maakt, wordt de nadruk gelegd op een groeiende wijkgerichte samenwerking - de krachten bundelen in het netwerk om het kind heen en het opzetten van een expertiseweb, met als bedoeling het passende aanbod voor leerlingen met een speciale ondersteuningsbehoefte steeds meer thuisnabij (lees: in de wijk waarin onze school staat) te kunnen organiseren. Om ook het laatste mogelijk te maken, hebben de gemeenten Maassluis, Vlaardingen en Schiedam de meeste vormen van jeugdhulp vanaf 1 januari 2023 aanbesteed bij Mevis, een consortium bestaande uit Timon, MEE Rotterdam Rijnmond, Yulius, ASVZ en Prokino Zorg.

De visie is er één waarin alle kinderen thuisnabij passend onderwijs en zorg krijgen – de visie anticipeert op de landelijke ambitie te komen tot inclusief onderwijs in 2035.

Aangezien het hierin gaat om een complexe verandering in tenminste twee fasen. De samenwerking tussen scholen is inmiddels min of meer geborgd. Wij bevinden ons nu in de fase waarin samenwerking tussen het collectief van scholen en jeugdhulpverlening steeds meer gestalte krijgt. Toch is het beoogde eindresultaat er nog niet.

De samenwerking tussen de directeurs van de betrokken scholen⁵ verloopt goed, alhoewel dit team nog met enige regelmaat op zoek is naar de (gezamenlijke) bedoeling en het vertalen van de ambities binnen samenwerkingsverband naar de dagelijkse praktijk voor hoofdbreken zorgt, mede als gevolg van de beperkte financiële middelen die beschikbaar zijn.

In praktische zin weten de intern begeleiders van de betreffende scholen in de wijk Schiedam-West elkaar goed te vinden.

In 2025 was er geen wisseling van de Jeugdprofessional Op School (de functie die de brug vormt tussen het Wijkondersteuningsteam en school) geweest. In de eerste helft van 2026 zal zij zwangerschapsverlof opnemen. Hoe deze periode wordt overbrugd is niet bekend.

Onderwijsteam

Aan het begin van 2025 heeft de intern begeleider van Montessori Schiedam aangegeven aan het einde van het schooljaar 2024/2025 met pensioen te gaan. Besloten is intern in haar opvolging te voorzien door het gaan invullen van de rol van zorgregisseur.

In de zomer van 2025 is het team van Montessori Schiedam aangevuld met een ervaren montessorileraar en heeft een lerarenondersteuner ontslag genomen.

Naast het zwangerschapsverlof van een van de teamleden was er ook de uitdaging een langdurig ziek teamlid te vervangen. Het zwangerschapsverlof is ingevuld door de inzet van een oud-Primo-collega en door het uitbreiden van de taakomvang van een teamlid. Het invullen van het langdurig verlof lukte niet meteen met als gevolg dat na de herfstvakantie 2025 gewerkt is in drie in plaats van vier onderbouwgroepen.

Vanaf februari 2026 kan weer gewerkt worden in vier onderbouwgroepen door het aanstellen van twee leraren.

Een lerarenondersteuner is ingezet als groepsleraar in twee bovenbouwgroepen; zij zal in 2026 de pabo-opleiding afronden en dan als leraar bij onze school in dienst blijven.

Het meerjarenbeleid van de Stichting Primo Schiedam was erop gericht het eigen vermogen in te zetten om leraren meer uit te roosteren om hen in staat te stellen te werken aan schoolontwikkeling. Primo heeft voor het kalenderjaar 2026 subsidie ontvangen om leraren die in deeltijd werken aan te moedigen hun aanstellingsomvang uit te breiden. Vooralsnog geldt dit niet voor onderwijspersoneel dat in Montessori Schiedam werkt, aangezien de financiële ruimte daarvoor in 2026 ontbreekt.

⁵ Montessori Schiedam werkt in Schiedam-West samen met de *Sint Bernardus (Siko)*, *De Wieken (Siko)* en *Het Kleurrijk (Primo Schiedam)*.

ONDERWIJS & KWALITEIT

Opleiding en invloed van High Performing Schools

Drie teamleden in Montessori Schiedam nemen, samen met collega's uit vrijwel alle andere Primoscholen (incompany), deel aan de leergang/opleiding High Performing Schools (HPS), dat collectief is ingekocht bij Hogeschool Academica. De opleiding duurt twee schooljaren waarvan inmiddels er anderhalf zijn verstreken. Tijdens, maar vooral ook na de opleiding wordt gewerkt aan het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Een High Performing School is een school waar de focus ligt op het ontwikkelen van een breed en hoog leerrendement. Leraren werken binnen een professionele schoolcultuur en leergemeenschap. Iedere dag gaat het om de vraag hoe zorgen wij ervoor dat alle leerlingen maximaal leren en onze minimumdoelen worden behaald. In de school als professionele leergemeenschap wordt binnen leerteams door professionals samengewerkt om zo de onderwijspraktijk te verbinden met inzichten uit onderzoek. De teamleden die in HPS zijn en worden geschoold vormen met elkaar een expertgroep die het onderwijsteam "evidence-informed" adviseert.

Kwaliteit

Op de kwaliteitskaart "Kwaliteit" is als volgt weergegeven wat wij onder kwaliteit verstaan:

Over de invulling van het begrip "kwaliteit" bestaan evenveel opvattingen als er auteurs zijn die erover schrijven. Ondanks de verschillen zijn deskundigen het erover eens, dat kwaliteit allesomvattend is en te maken heeft met:

- opvattingen en verwachtingen;
- processen in de organisatie;
- waardering binnen en buiten de organisatie op basis van een impliciete of expliciete norm.

De ontwikkelingen op voor wat betreft deze drie aspecten worden hieronder weergegeven:

• **Opvattingen en verwachtingen**

De visie van Montessori Schiedam (zie het kader hiernaast) laat zien, dat wij ons eigen (montessoriaanse) stempel willen drukken en dat doen wat wij noodzakelijk vinden met oog op de toekomst van de kinderen die aan ons zijn toevertrouwd. Ouders mogen van ons verwachten, dat het handelen van onze professionals merkbaar voortkomt uit deze visie.

In Montessori Schiedam worden de doeldomeinen persoonsvorming, kwalificatie en socialisatie - in die volgorde, maar in samenhang - gezien als na te streven resultaten van onderwijs en opvoeden. De doeldomeinen zijn ook als zodanig herkenbaar in het nieuwe verslag voor ouders dat vanaf 2026 wordt gebruikt.

In voorgaande jaren merkten wij, dat niet alle ouders waarvan het kind is ingeschreven bij Montessori Schiedam zich dit indertijd gerealiseerd hebben – sommigen kozen alsnog voor een school waarin wordt gewerkt volgens een leerstofjaarklassensysteem. In 2025 was dit niet of nauwelijks meer aan de orde. Montessori Schiedam ziet het opnieuw kiezen voor een (ander) onderwijsconcept overigens niet als een tekortkoming, maar als een signaal meer expliciet te communiceren over wat ouders mogen verwachten (en wat niet). Blijkbaar is dat in 2025 voldoende goed gelukt.

Overigens is het omgekeerde ook het geval – er stroomden ook kinderen vanuit scholen die werken met een leerstofjaarklassensysteem in.

Uit de oudertevredenheidpeiling die in het voorjaar van 2025 uitgevoerd werd – weliswaar met een lage respons - kwam naar voren dat ouders in voldoende mate tevreden zijn over de sfeer, de lessen en de communicatie.

Tegelijkertijd gaat het erom te voldoen aan dat wat de maatschappij bij monde van de overheid en toezichthouders van ons verwacht (zie hieronder bij "waardering"). Wij hebben sinds het aantreden

Onze visie op goed onderwijs:

Kinderen hebben het nodig de kans te krijgen zich een brede kennisbasis te verwerven, opdat zij in staat zijn zich van daaruit verder te ontwikkelen, teneinde in de maatschappij te kunnen (en willen) participeren. Montessori was van opvatting dat het onderwijs hoofdzakelijk moet bestaan uit kennisoverdracht, maar ten dienste moet staan aan de ontplooiing van het menselijk potentieel en het ontwikkelen van de persoonlijkheid (Montessori, 2019). Het (bij het kind passende) aanbod in een voorbereide omgeving, samen met het pedagogisch-didactisch handelen van onderwijsprofessionals is erop gericht kinderen (eerlijke) kansen te bieden en het daardoor voor elk kind mogelijk te maken:

- zichzelf te hebben leren kennen;
- voldoende geletterd en gecijferd te zijn;
- nieuwsgierig te zijn (gebleven) en kritisch te (durven) zijn;
- over kennis en inzichten te kunnen beschikken;
- te hebben leren begrijpen dat mensen van elkaar verschillen;
- over de vaardigheden te beschikken om te kunnen bijdragen aan sociale samenhang in de maatschappij;
- zelfstandig keuzes te hebben leren maken.

van het Kabinet-Rutte IV in 2022 gemerkt, dat er een versmalde focus is op met name de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap (naast digitale geletterdheid), terwijl tegelijkertijd van basisscholen verlangd wordt kinderen in staat te stellen zich breed te laten ontwikkelen. De PO-Raad geeft aan de aandacht voor de basisvaardigheden te begrijpen, maar waarschuwt voor een te smalle kijk op onderwijskwaliteit.

Onderwijsontwikkelingen zijn verderop in dit hoofdstuk beschreven.

- **Processen in de organisatie;**

Onderwerpen die van waarde zijn voor onze organisatie zijn (en worden) beschreven op kwaliteitskaarten. Deze bevatten achtergronden, praktijkbeschrijvingen, procesbeschrijvingen, verwijzingen naar methodieken en/of geven handvatten waarmee vaker voorkomende situaties worden afgehandeld. Praktijken wijzigen zich op basis van ambities in de loop van de tijd - kwaliteitskaarten veranderen dan.

In 2025 zijn enkele bestaande kwaliteitskaarten aangepast en enkele nieuwe opgesteld, maar het zijn er nog te weinig om een min of meer dekkend geheel te vormen. In 2026 wordt werkenderwijs verder gegaan en worden ambitiekaarten geactualiseerd.

- **Waardering binnen en buiten de organisatie op basis van een impliciete of expliciete norm.**

De kwaliteitskaart "Kwaliteit" maakt door het daarop vermelden van streefresultaten en kwaliteitsuitspraken duidelijk welke normen voor waardering binnen de organisatie gelden. In het document De Staat van het Onderwijs in Montessori Schiedam 2025 zijn de resultaten terug te vinden. In de zomer van 2026 wordt "De Staat 2026" opgesteld.

Als het meer specifiek gaat over onderwijskwaliteit, dan is het de Inspectie van het Onderwijs de toezichthouder die dit buiten de organisatie waardeert (beoordeelt) op basis van een expliciete norm. Deze expliciete norm ligt verankert in het Onderwijsresultatenmodel (het document waarin dit model wordt uitgelegd is te vinden op de website van de Inspectie van het Onderwijs via [deze link](#)).

Montessori Schiedam realiseerde gemiddeld genomen in de afgelopen drie jaar en gezien de schoolweging een te laag percentage leerlingen dat uitstroomt naar het voortgezet onderwijs met – ook weer gemiddeld - referentieniveau 2F (taalverzorging en lezen met begrip) respectievelijk 1S (rekenen-wiskunde), gemeten met de eind- en doorstroomtoets die in de jaren 2023, 2024 en 2025 door de leerlingen werd gemaakt. De Inspectie van het Onderwijs waardeert op grond daarvan de leerresultaten als onvoldoende en waardeert daarmee de kwaliteit van het onderwijs in zijn totaliteit als onvoldoende. Afgezien van de standaard onderwijsresultaten zijn alle (overige) standaarden als "voldoende" beoordeeld. De Inspectie van het Onderwijs zal in de loop van 2026 gaan werken aan een nieuw onderzoekskader dat op 1 augustus 2027 moet ingaan. In dat kader vervalt de directe koppeling tussen een onvoldoende oordeel op onderwijsresultaten en het eindoordeel over een school.

Lees hieronder verder onder "schoolontwikkeling" wat is en wordt ondernomen om weer een "voldoende" van de inspectie te krijgen.⁶

Schoolontwikkeling (onderwijsverbetering, -verandering en -innovatie)

Het is belangrijk, dat de inhoud van ons onderwijs in ontwikkeling blijft

Enerzijds als duidelijk wordt dat de gewenste resultaten niet meer bereikt worden, anderzijds, omdat de omgeving en inzichten zich wijzigen, zoals in 2026 de oplevering van nieuwe kerndoelen door Sticht Leerplanontwikkeling (SLO).

Het systeem van kwaliteitszorg maakt, dat er altijd gewerkt wordt aan het leerproces (gefaseerd met het instrument De Leercirkel) wat leidt tot verbetering, verandering of innovatie. In onze school is daarin met name het "conceptualiseren" iets wat nadrukkelijk aandacht krijgt. Het onderwijsteam van Montessori Schiedam geeft daarin antwoord op de vraag "Wat willen wij dat onze kinderen leren?" op alle van de volgende negen leergebieden:

Wat is de schoolweging?

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft in 2018 onderzocht welke kenmerken het risico op een onderwijsachterstand van een leerling het best voorspellen. Het gaat dan om:

- het opleidingsniveau van de ouders;
- het gemiddeld opleidingsniveau van alle moeders op school;
- het land van herkomst van de ouders;
- de verblijfsduur van de moeder in Nederland;
- of ouders al dan niet in de schuldsanering zitten.

Het CBS berekent op basis hiervan de verwachte onderwijsscore van elke leerling en bepaalt op basis hiervan de schoolweging. De weging is van invloed op de bekostiging van de school – hoe lager de weging, hoe lager de bekostiging. De Inspectie van het Onderwijs gebruikt de gemiddelde schoolweging van drie schooljaren als maat voor de leerlingenpopulatie; hoe lager de schoolweging, hoe hoger de expliciete norm die voor de school geldt in het bereiken van voldoende leerresultaten.

⁶ Dit document verschijnt nadat het onderzoek door de Inspectie van het Onderwijs op 13 januari 2026 is uitgevoerd. Gebruikt daarbij werd [Onderzoekskader 2021 voor het toezicht op de voorschoolse educatie en het primair onderwijs-versie 2025](#).

- ✓ Nederlands;
- ✓ Rekenen & Wiskunde;
- ✓ Burgerschap;
- ✓ Kunst & cultuur;
- ✓ Mens & maatschappij en Mens & natuur (als onderdeel van Kosmische educatie);
- ✓ ICT & digitale geletterdheid;
- ✓ Vreemde talen, i.c. Engels;
- ✓ Sport en bewegen⁷.

Naast de experts die actief zijn om aanbod en didactiek progressief te houden, zijn ook experts op drie vakgebiedoverstijgende terreinen actief:

- ✓ High Performing Schools (zie pagina 6)
- ✓ Passend onderwijs (Inclusief onderwijs in 2035);
- ✓ Zicht op ontwikkeling (Cfolio).

Tenslotte is er ook gewerkt aan het ontwikkelen van een nieuw verslag voor ouders.

Het tempo waarin verandertrajecten worden doorlopen verschilt onderling. Ook werd en wordt er een hogere prioriteit gegeven aan de (door)ontwikkeling van de basisvaardigheden Nederlandse taal (lezen, taalverzorging, enz.), rekenen & wiskunde en burgerschapsonderwijs – in onze school een aspect van Kosmische Educatie.

De Tweede Kamer heeft op 9 december '25 ingestemd met de 'Wet herziening wettelijke grondslagen kerndoelen'. Met deze wet wordt de wettelijke basis voor kerndoelen geactualiseerd. Dit is nodig om bijvoorbeeld de kerndoelen voor burgerschap en digitale geletterdheid vast te kunnen stellen. Ook zorgt het voorstel ervoor dat in verschillende wetten dezelfde begrippen wordt gebruikt. Daardoor is het makkelijker om te zien hoe primair, speciaal en voortgezet onderwijs op elkaar aansluiten.

Het Kabinet kan nu verder met het invoeren van de nieuwe kerndoelen, te beginnen met die voor Nederlands en rekenen en wiskunde in augustus 2026.

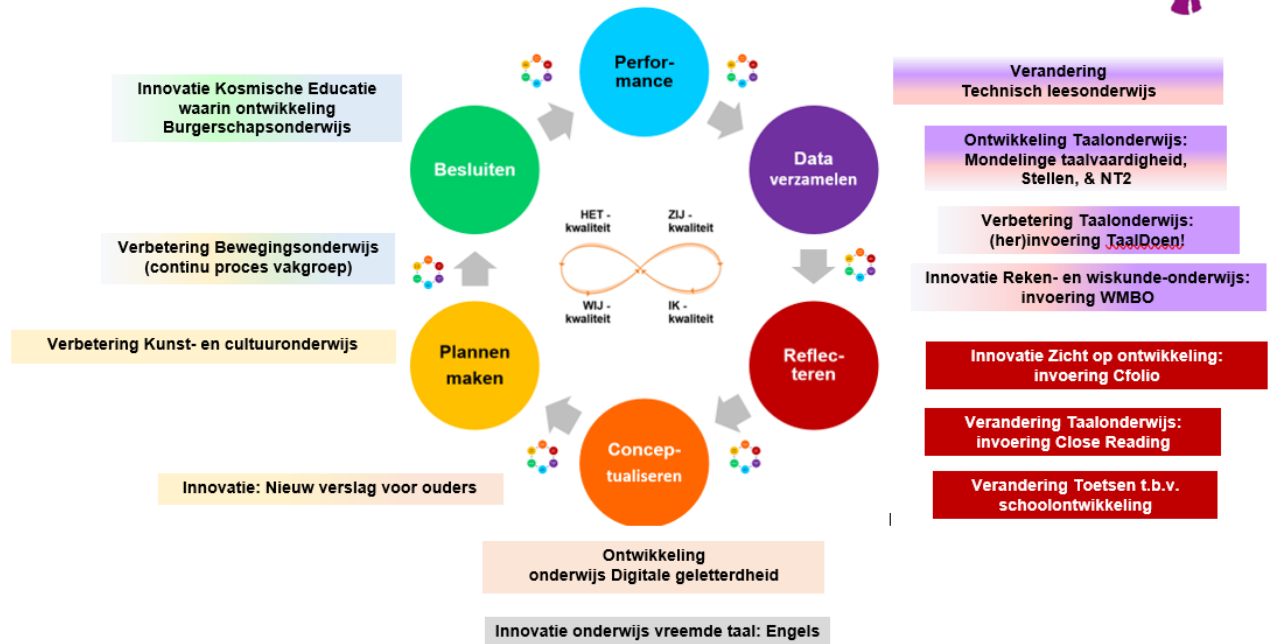
Het onderwijsteam bereidt zich in 2026 voor (lees: oriënteert zich) op de nieuwe kerndoelen. In de overzichten en in de beschrijvingen hierna is echter nog geen rekening gehouden met nieuwe kerndoelen; daarvoor is het nog te vroeg.

In het overzicht hierna zijn alle gebieden waarop de school zich voor en in 2025 aan het ontwikkelen was in De Leercirkel weergegeven. De veranderingstrajecten die zijn afgerond worden vervolgens beschreven.

⁷ Het leergebied Beweging & Sport valt vooral buiten de schoolontwikkeling van Montessori Schiedam, maar is ingebed in de bovenschoolse vakgroep bewegingsonderwijs, waarin de vakleerkracht bewegingsonderwijs van Montessori Schiedam participeert..

SCHOOLONTWIKKELING Jaarwisseling 2024/2025

- **Invoering Cfolio (zicht op ontwikkeling)**

Een van de teamleden van Montessori Schiedam heeft in de ontwikkelgroep van de toepassing Cfolio geparticipeerd. Cfolio is (vrijwel geheel) uitontwikkeld en wordt vanaf de start van het schooljaar 2021/2022 integraal gebruikt. Het (goed) gebruiken van Cfolio is regelmatig onderwerp van gesprek binnen bouwteams. Cfolio wordt in 2026 als “bestaande praktijk” beschouwd en is niet langer een innovatie-onderwerp.

- **Rekenen/wiskunde: invoering Wiskunde Montessori Basis Onderwijs (WMBO)**

Nadat in 2019 uit reflectie op evaluatie naar voren, dat de resultaten op het vakgebied Rekenen/wiskunde op schoolniveau, gelet op de signaleringswaarden met betrekking tot referentieniveau 1S in het (dan nog toekomstige) onderwijsresultatenmodel, niet lagen op het niveau dat gezien de schoolpopulatie verwacht wordt is de leerlijn vanaf schooljaar 2021/2022 de leerlijn Wiskunde Montessori Basis Onderwijs (WMBO) in gebruik genomen en in praktische zin bruikbaar gemaakt door de ontwikkeling van “routeboeken” voor kinderen in de midden- en bovenbouw. In 2025 werden laatste routeboeken naar aanleiding van praktijkervaringen aangepast. De resultaten die in 2024 en ik 2025 werden gemeten met tussentijdse (boom)toetsen laten een stijgende lijn zien. Experts monitorde de toepassing, coachten en begeleidden groepsleraren gaande de ingebruikname en blijven dit in de aankomende jaren doen. Het analyseren en duiden van de resultaten op het gebied van rekenen-wiskunde maken deel uit van de kwaliteitscyclus. WMBO wordt in 2026 als “bestaande praktijk” beschouwd en is niet langer een innovatie-onderwerp.

- **Verandering taalonderwijs: invoering Close Reading**

De resultaten van het (begrijpend) leesonderwijs in Montessori Schiedam zijn door de jaren heen voldoende tot goed. De resultaten die in november 2025 werden gemeten met tussentijdse (boom)toetsen zijn over het algemeen goed gebleven. Close reading wordt in 2026 als “bestaande praktijk” beschouwd en is niet langer een innovatie-onderwerp, maar de school blijft monitoren op de eindresultaten die gemeten worden met de doorstroomtoets.

- **Taalonderwijs: verbeteren kwaliteit technisch leesonderwijs**

Tot en met het schooljaar 2024/2025 werd in de middenbouwgroepen gewerkt met Strategisch lezen voor het aanbieden van technisch leesonderwijs. In 2023 heeft een van onze taalexperts het effect hiervan onderzocht door gebruik te maken van beschikbare data. Hieruit kwam naar voren, dat het aanvankelijk lezen in de eerste helft van de middenbouw gemiddeld wat traag op gang komt en dat de

verschillen tussen individuele leerlingen groot zijn – bij een aantal kinderen verloopt het aanvankelijk leren lezen juist heel snel (en al voor de instroom in de middenbouw).

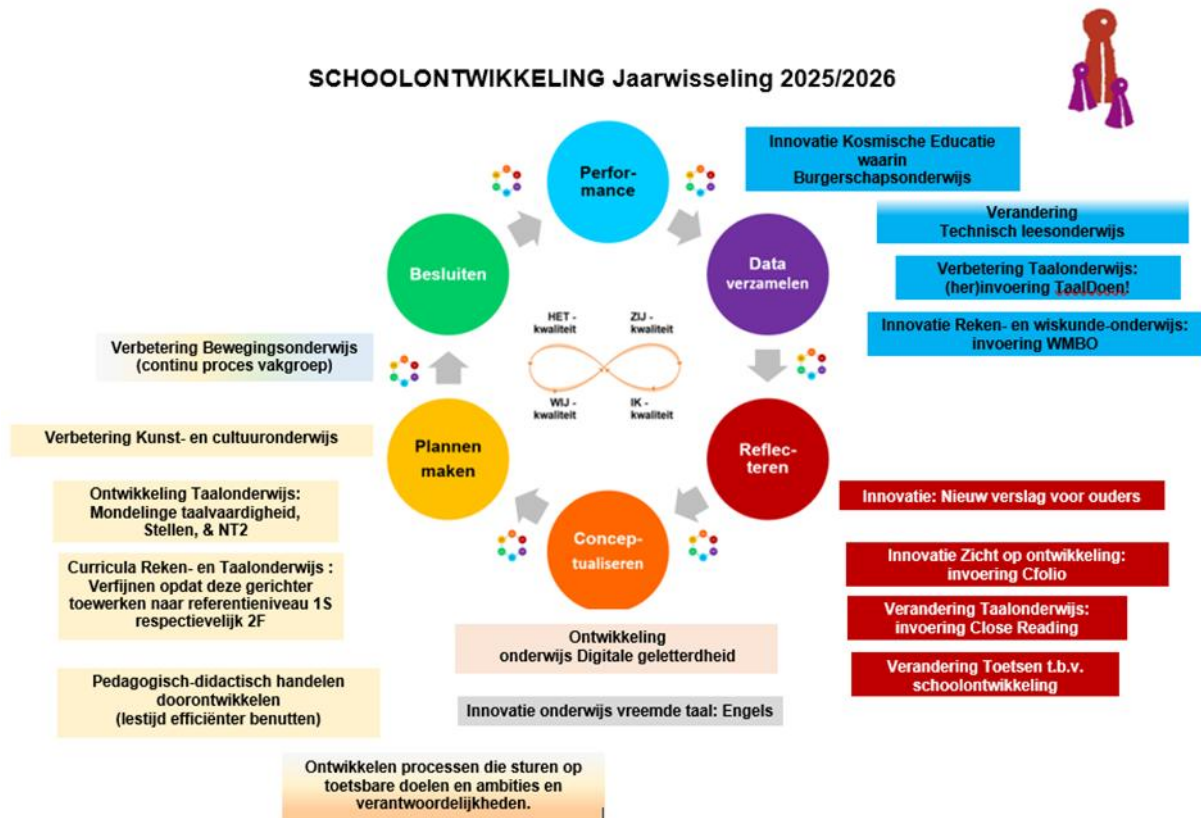
De aanpak van het voorbereidend en aanvankelijk technisch leesonderwijs is in de loop van 2025 gewijzigd. Er wordt geen methode of methodiek meer gebruikt; het leren lezen verloopt via de (montessoriaanse) lijn van het leren van letters naar het leren lezen van woorden en vervolgens zinnen. De resultaten hiervan zijn beduidend beter dan voorheen. Technisch lezen wordt in 2026 als “bestaande praktijk” beschouwd en is niet langer een innovatie-onderwerp, maar de school blijft monitoren op de resultaten in met name de middenbouwgroepen.

- **Innovatie: verslag voor ouders**

Het verslag dat gebruikt wordt om ouders te informeren over de ontwikkeling van hun kind en dat input geeft aan het gesprek daarover is geheel gewijzigd. Aanleiding daarvoor was het dat groepsleraren gemerkt hadden dat met het verslag het voor ouders niet voldoende duidelijk was hoe hun kind zich ontwikkelde ten opzichte van dat wat in relatie tot de leerlijnen op de verschillende ontwikkelingsgebieden verwacht kan worden.

De ontwikkeling van het nieuwe verslag is in 2025 afgerond. Met het gebruiken van het nieuwe verslag in januari 2026 is dit niet langer een innovatie-onderwerp. Op basis van reflectie en feedback worden mogelijk nog aanpassingen gedaan in de loop van 2026.

In het overzicht hierna zijn alle gebieden waarop de school zich vervolgens (verder) ontwikkelt in De Leercirkel weergegeven. De veranderingstrajecten die lopend zijn of in 2026 gaan starten worden vervolgens beschreven.

- **Verbetering taalonderwijs: herinvoering Taal Doen!**

Medio 2020 kwam uit reflectie op evaluatie naar voren, dat de resultaten voor wat betreft het onderdeel taalverzorging binnen het vakgebied Nederlandse taal, gelet op de signaleringswaarden met betrekking tot referentieniveau 2F in het (dan nog toekomstige) onderwijsresultatenmodel, niet liggen op het niveau dat gezien de schoolpopulatie verwacht wordt. Een ambitiekaart werd opgesteld. Enigszins vertraagd als gevolg van de coronacrisis, kwam uit intern onderzoek naar voren dat de methodiek Taal Doen! niet juist werd gebruikt en dat er met name op het gebied van taalverzorging andere werkwijzen additioneel werden gebruikt. Besloten werd de methodiek Taal Doen! opnieuw in te voeren.

In 2022 en 2023 informeerden en begeleidden taalexperts groepsleraren in het werken met Taal Doen!

Voor wat betreft taalverzorging en dan met name spelling, werkwoordspelling en interpunctie is dit gerealiseerd. Ook werden routeboeken voor spelling, werkwoordspelling en interpunctie ontwikkeld. Voor de aankomende jaren staat het vervolg van de herinvoering (onder andere voor wat betreft de taalaspecten stellen en mondeling taalgebruik) gepland. Daarnaast is er aandacht voor de ontwikkeling van het aanbod en werkwijzen met betrekking tot het onderwijs van Nederlands als tweede (of volgende) taal.

- **Innovatie kosmische educatie waarin burgerschapsonderwijs**

- **Methodiek**

De leergebieden Mens & maatschappij en Mens & natuur zijn samengebracht in het (montessoriaanse) leergebied Kosmische Educatie. De experts die met de ontwikkelingen op dit terrein aan de slag zijn, oriënteerden zich uitgebreid op verschillende methodieken en curricula. Het schoolteam heeft in 2024 besloten de methodiek Avontuurlijk Kosmisch aan te schaffen en te gaan gebruiken vanaf het schooljaar 2025/2026. Burgerschapsonderwijs maakt deel uit van Kosmische Educatie. Burgerschapsonderwijs is verankerd in Avontuurlijk Kosmisch.

De ingebruikname van de methodiek werd in de eerste helft van 2025 voorbereid en de methodiek wordt vanaf de start van het schooljaar 2025/2026 gebruikt. De invoering neemt drie schooljaren in beslag. Naast het werken aan burgerschapsdoelen ligt er vanuit de Inspectie van het Onderwijs de eis dat op het behalen van burgerschapsdoelen gemonitord wordt. Ons kindvolgsysteem Cfolio voorziet hierin.

- **Verbetering kunst- & cultuuronderwijs**

De experts op dit leergebied hebben zich in 2021 (verder) gericht op het uitwerken van de verschillende leerlijnen binnen dit gebied. De leerlijn “beeldend” is uitgewerkt en overgedragen aan de bouwteams. Voor 2023 was het uitwerken van andere leerlijnen op dit gebied gepland. Deze zullen pas op langere termijn worden overgedragen aan bouwteams. In het schooljaar 2023/2024 is de doorontwikkeling voorlopig gestopt. Dit, omdat prioriteit wordt gegeven aan basisvaardigheden. Pas nadat veranderingen en verbeteringen op het gebied van taal en rekenen & wiskunde tot de gewenste resultaten leiden wordt de doorontwikkeling vervolgd – en zo mogelijk in samenhang gebracht met kosmische educatie.

- **Ontwikkeling digitale geletterdheid**

Digitale geletterdheid is een van de basisvaardigheden. In 2023 participeerden twee van onze teamleden in een bestuurlijke verkenning onder leiding van Heutink-ICT naar de (Primo-)visie op de doelen hiervan. In 2024 zou eerst het bovenscholse visiedocument op- en vastgesteld; dit is nog niet gebeurd. Inmiddels zijn er ook landelijk nieuwe kerndoelen (in concept). De uitwerking hiervan in Montessori Schiedam wordt naar verwachting op zijn vroegst vanaf de eerste helft van 2027 opgepakt. Digitale geletterdheid ligt overigens deels besloten in de methodiek Avontuurlijk Kosmisch en jaarlijks wordt in bovenbouwgroepen gewerkt met het aanbod Mediamasters.

- **Innovatie onderwijs in een vreemde taal; Engels**

Engels wordt op dit moment enkel nog (conform de wetgeving) in bovenbouwgroepen gegeven. Eerder werd de methodiek Groove Me door de hele school (dus vanaf leerjaar 1 in de onderbouw) gebruikt, maar dit leverde te weinig resultaat op. Uit literatuuronderzoek, uitgevoerd door een aantal teamleden, kwam naar voren dat effecten van onderwijs in de Engelse taal enkel worden gemerkt in scholen waarin gewerkt wordt met methoden die gebruik maken van “native speakers” en in scholen waar in onderwijstijd fors wordt geïnvesteerd op dit vakgebied.

In de schoolontwikkeling van Montessori Schiedam past het op dit moment niet dit te gaan doen. De innovatie is voorlopig uitgesteld en wordt opnieuw gestart zodra invulling wordt gegeven aan de nieuwe (concept)kerndoelen 33 en 34 die gaan over Engels.

- **Verbetering: curricula reken- en taalonderwijs verfijnen opdat deze gericht toewerken naar referentieniveau 1S respectievelijk 2F**

Vanaf het schooljaar 2024/2025 is – naar aanleiding van de resultaten – langs twee ontwikkeltrajecten ingezet op de sturing die leraren aan kinderen geven om hen in staat te stellen toe te groeien naar het behalen van de hogere referentieniveaus (2F/1S) die er zijn op de gebieden taal en reken-wiskunde: de Lijn van de leraar en het verfijnen van routeboeken waarmee kinderen in de midden- en bovenbouwgroepen (leren) werken om de Lijn van het kind te faciliteren. In 2026 wordt de Lijn van de leraar verfijnd, onder andere door op die lijn (nog) helderder aan te geven wat ervoor nodig is om kinderen te laten doorgroeien naar hogere referentieniveaus.

- **Verbetering: processen die sturen op toetsbare doelen en ambities en verantwoordelijkheden.**

In Montessori Schiedam werken onderwijsprofessionals samen aan onderwijs en de verbetering daarvan binnen een zogenaamde “leer- en werkgemeenschap” die is beschreven in een gelijknamig document dat als ondertitel “professioneel statuut” heeft. Hierdoor is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is.

Op de kwaliteitskaart “Kwaliteit” zijn de cyclische processen beschreven die het mogelijk maken om gericht aan onderwijsverbetering te werken. Het gaat daarbij om schoolontwikkeling gericht op middellange en langere termijn.

In 2025 heeft het onderwijsteam zich bekwaamd in het analyseren, interpreteren en duiden van data met als bedoeling ook op kortere termijn (halfjaarlijks) via de Lijn van de leraar en op basis van doelen die concreet en (via Boomtoetsen in midden- en bovenbouwgroepen) meetbaar zijn te sturen op de ontwikkeling van individuele en groepen leerlingen. In 2026 wordt dit cyclische proces gevolgd, zo nodig bijgesteld en geconsolideerd, zodat bijsturing van het leergedrag van kinderen – individueel en in groepen – structureel en gegarandeerd gebeurt.

- **Verbetering: Pedagogisch-didactisch handelen doorontwikkelen (lestijd efficiënter benutten)**

Het individuele karakter van ons onderwijs – basisvaardigheden worden met name geleerd in werklessen – maakt dat de contacttijd tussen het kind en de leraar beperkt is en ook verschilt per kind. In 2026 wordt de Lijn van de leraar verfijnd (zie hierboven) wat tot resultaat zal gaan hebben dat deze in midden- en bovenbouwgroepen meer bepalend zal zijn voor het onderwijsaanbod en daarmee voor de wijze waarop het leren wordt georganiseerd. Meer concreet gaat het in midden- en bovenbouwgroepen dan om het werkenderwijs onderzoeken van de effectiviteit van het – vaker en/of gericht – geven van groepslesjes. Ook in de onderbouwgroepen wordt onderzocht hoe de lestijd (de werkles) efficiënter benut kan worden.

